Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U002578

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-07-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Макарчук Ігор Святославович
2. Ihor S. Makarchuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 222 Медицина

Дата захисту: 10-07-2024

Спеціальність за освітою: 222 Медицина

Місце роботи здобувача: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, буд. 2, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 76.600.082

Повне найменування юридичної особи: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, буд. 2, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, буд. 2, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 34.41.35

Тема дисертації:

1. Особливості морфогенезу нижньої щелепи та їх прикладне значення

2. Peculiarities of morphogenesis of the mandible and their applied significance

Реферат:

1. Багатофакторний регресійний аналіз кореляції морфометричних параметрів нижньої щелепи з віком плодів та лицевим індексом показав більш інтенсивне зростання її довжини у лептенів. Ширина нижньої щелепи більш прискорено зростає у еуренів та доліхокефалів, у той час як довжина її тіла більш прискорено зростає у лептенів і брахіокефалів, і має тенденцію до сповільнення зростання у доліхокефалів. Величина кута гілки нижньої щелепи впродовж плодового періоду залишається практично сталою і становить 135,7±1,4°, величина кута нижньої щелепи – 84,7±0,3°. В еурієнів і доліхокефалів гоніальний кут зростає впродовж плодового періоду, а у лептенів і брахіокефалів навпаки, зменшується, тоді як у мезенів і мезокефалів залишається майже незмінним. З урахуванням топографо-анатомічних особливостей нижнього коміркового нерва на етапах постнатального періоду онтогенезу людини вважаємо доцільним виділити 4 його відділи: 1) позаканальний – від місця формування до входу в канал нижньої щелепи; 2) внутрішньоканальний – від отвору нижньої щелепи до підборідного отвору; 3) підборідний – після виходу з каналу нижньої щелепи; 4) різцевий – після відходження підборідної гілки. У людей другого періоду зрілого

та літнього віку встановлена анатомічна мінливість макроскопічної будови і топографії нижнього коміркового нерва, яка проявлялася високим (4,0-11,0 мм) і низьким (22,0-33,0 мм) щодо овального отвору, рівнями його початку та формою (один чи два стовбури) відходження від нижньощелепного нерва. Найбільшу кількість нервових зв'язків з іншими гілками нижньощелепного нерва утворює поза канальний відділ нижнього коміркового нерва: з вушно-скроневим (53,7 %), з язиковим (9,26 %), з нервом присереднього крилоподібного м'яза (5,56 %) і з нервом бічного крилоподібного м'яза (3,7 %). Встановлено різний рівень відходження щелепно-під'язикового нерва від позаканального відділу нижнього коміркового нерва: високий (5,0-7,0 мм) і низький (27,0-31,0 мм). Анатомічна мінливість внутрішньоканального відділу нижнього коміркового нерва проявлялася варіантами будови: одиночний стовбур (79,6 %), два стовбури (20,4 %) і нижнє зубне сплетення (11,11 %). У осіб другого періоду зрілого і літнього віку через 3 роки після бікортикальної трансплантації нижньої щелепи відзначається зростання відстані від підборідного отвору до язикової поверхні тіла нижньої щелепи з обох сторін та збільшення відстані від підборідного отвору до нижнього краю тіла нижньої щелепи зліва, тоді як відстань від останнього до верхнього краю коміркового відростка незначно зменшується, що відображає тривалий термін життя пацієнтів з беззубою щелепою. Порівняння відстані від підборідного отвору до верхнього краю коміркового відростка нижньої щелепи досліджуваних осіб з контрольною групою яскраво демонструє суттєву різницю цього морфометричного показника (54,25% від контролю справа і 53,01% від контролю зліва). Ключові слова: нижня щелепа, кісткова тканина, нижній комірковий нерв, пренатальний розвиток, анатомічна мінливість, бікортикальна трансплантація, тривимірне реконструювання, математичне моделювання, плід.

2. Multivariate regression analysis of the correlation of morphometric parameters of the mandible with fetal age and facial index showed a more intense increase in its length in leptans. The width of the mandible grows more rapidly in eureans and dolihocephals, while its body length grows more rapidly in leptans and brachiocephals, and tends to slow down in dolichocephals. The angle of the ramus of the mandible during the entire fetal period remains generally constant and is 135,7±1,4° while the angle of the mandible is 84,7±0,3°. The gonial angle of euriens and dolichocephals increases during the fetal period, and on the contrary, it decreases in leptenians and brachiocephalians, while it remains almost unchanged in mesenians and mesocephalians. Taking into account the topographical and anatomical features of the inferior alveolar nerve at the stages of the postnatal period of human ontogenesis, we consider it appropriate to distinguish 4 of its divisions: 1) outside the canal – from the place of formation to the entrance to the mandibular canal; 2) intracanal – from the mandibular foramen to the mental foramen; 3) mental – after exiting the mandibular canal; 4) incisor – after the departure of the mental branch. Anatomical variability of the macroscopic structure and topography of the inferior alveolar nerve was established in people of the second period of mature and elderly age, which manifested itself in high (4.0-11.0 mm) and low (22.0-33.0 mm) levels, relative to the foramen ovale its beginning and form (one or two trunks) of departure from the mandibular nerve. The largest number of nerve connections with other branches of the mandibular nerve is formed by the extracanal section of the inferior alveolar nerve: with the auriculotemporal nerve (53.7%), with the lingual nerve (9.26%), with the nerve of the medial pterygoid muscle (5.56%) and with the nerve of the lateral pterygoid muscle (3.7%). A different level of departure of the mylohyoid nerve from the extracanal section of the inferior alveolar nerve was established: high (5.0-7.0 mm) and low (27.0-31.0 mm). Anatomical variability of the intracanal part of the inferior alveolar nerve was manifested by structural variants: a single trunk (79.6%), two trunks (20.4%) and the inferior dental plexus (11.11%). In people of the second period of mature and elderly age, in 3 years after bicortical transplantation of the mandible, there is an increase in the distance from the mental foramen to the lingual surface of the body of the mandible on both sides and an increase in the distance from the mental foramen to the lower edge of the body of mandible on the left, while the distance from the latter to the upper edge of the alveolar process slightly decreases, which reflects the long life of patients with an edentulous jaw. A comparison of the distance from the mental foramen to the upper edge of the alveolar process of the mandible of the studied subjects with the control group clearly demonstrates a significant difference in this morphometric indicator (54.25% from the control on the right and 53.01% from the control on the left). Key words: mandible, bone tissue, inferior alveolar nerve, prenatal development, anatomical variability, bicortical transplantation, three-

dimensional reconstruction, mathematical modeling, fetus.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Ошурко АП, Олійник ІЮ, Кузняк НБ, Яремчук НІ, Макарчук ІС. Значення морфометричного дослідження для визначення мінливості топографічних співвідношень структур нижньої щелепи на прикладі сагітального зрізу її кута. Клінічна та експериментальна патологія. 2021;20(4):58-65.
- Tsyhykalo OV, Kuzniak NB, Palis SYu, Dmytrenko RR, Makarchuk IS. Pecu¬lia¬rities of the sources of origin and morpho¬genesis of the human mandible. Wiadomosci Lekarskie. 2022;75(4):824-30.
- Dmytrenko RR, Koval OA, Andrushchak LA, Makarchuk IS, Tsyhykalo OV. Peculiarities of the identification of different types of tissues during 3D-reconstruction of human microscopic structures. Neonatology, Surgery and Perinatal Medicine. 2023;13(4):125-34.
- Oshurko AP, Yaremchuk NI, Oliinyk IYu, Makarchuk IS, Sukhliak VV, Kerimova TM, et al. Significance of variability of anatomical and topographic features of the mandibular canal (s) in clinical dentistry. Клінічна анатомія та оперативна хірургія. 2023;22(2):20-7.
- Дмитренко РР, Цигикало ОВ, Макарчук ІС. Ембріологічні передумови вад розвитку черепа людини. Буковинський медичний вісник. 2024;1(28):117-25.
- Ошурко АП, Макарчук ІС. Анатомічна мінливість відділів нижнього коміркового нерва у людей другого періоду зрілого та літнього віку. Клінічна анатомія та оперативна хірургія. 2024;23(1):40-8.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Цигикало Олександр Віталійович

2. Oleksandr V. Tsyhykalo

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.03.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, буд. 2, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Степаненко Олександр Юрійович
2. Oleksandr Y. Stepanenko

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.03.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5686-0857

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пикалюк Василь Степанович
2. Vasiliy S. Pikaluk

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.03.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2616-5332

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Булик Роман Євгенович

2. Roman Bulyk

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.03.01, 14.03.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0651-534X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, буд. 2, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бамбуляк Андрій Васильович

2. Andriy Bambuliak

Кваліфікація: д. мед. н., доц., 14.03.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6383-9327

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, буд. 2, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Хмара Тетяна Володимирівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Хмара Тетяна Володимирівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Доманчук Тетяна Іллівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна